

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Krajina 2000, spolek pro ochranu přírody dolního Posázaví**, se sídlem Studené 93, Jílové u Prahy, zast. JUDr. Michalem Bernardem, Ph.D., advokátem se sídlem Klokotská 103/13, Tábor, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 5. 2022, č. j. MZP/2022/520/430, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Ředitelství silnic a dálnic s. p.**, se sídlem Čerčanská 2023/12, Praha 4, zast. Mgr. Petrem Kuchařem, advokátem se sídlem Na Pankráci 404/30a, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 10. 10. 2023, č. j. 55 A 36/2022-131,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Krajský úřad Plzeňského kraje rozhodnutím ze dne 21. 12. 2021, č. j. PK-ŽP/20837/21, částečně zamítl žádost osoby zúčastněné na řízení (dále jen „žadatel“) o povolení výjimky ze zákazů stanovených v § 50 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“), k ochraně zvláště chráněných druhů živočichů pro účely realizace stavebního záměru „D3 0303 Přiváděč Týnec n. S., PRAGOPROJEKT, 2016“ [výrok I.]. Na základě § 56 odst. 1 a 2 písm. c) ZOPK částečně povolil výjimku pro tam specifikované zvláště chráněné druhy živočichů [výrok II.] a stanovil podmínky pro výkon povolované činnosti a opatření k zamezení či zmírnění negativních vlivů zásahu [výrok III.].

[2] Původně žádost o výjimku posuzoval Krajský úřad Středočeského kraje, proti kterému však byla uplatněna námitka tzv. systémové podjatosti. Nadřízený správní orgán (Ministerstvo životního prostředí) podjatost nevyloučil, a proto věc přikázal k rozhodnutí Krajskému úřadu Plzeňského kraje. Krajský úřad Plzeňského kraje rozhodoval ve věci podruhé, poté co jeho předchozí rozhodnutí žalovaný zrušil z důvodu nezákonnosti a věcné nesprávnosti. V pořadí druhé rozhodnutí krajského úřadu č. j. PK-ŽP/20837/21 napadl žalobce odvoláním, které žalovaný výše nadepsaným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí krajského úřadu potvrdil.

[3] Žalobcem podanou žalobu zamítl nyní napadeným rozsudkem krajský soud. Krajský soud pro nadbytečnost zamítl důkazní návrhy žalobce (stanovami žalobce, znaleckým posudkem RNDr. Vlašina, výsledkem téhož znalce, seznamem autorizovaných osob podle § 45i odst. 3 ZOPK, správním spisem Městského úřadu Benešov a stanoviskem a posudkem EIA). Neshledal důvodnými žalobní námitky stran nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a krajského úřadu. Krajský soud popsal obecná východiska rozhodná pro posouzení věci, zejména poukázal na pouhé zopakování odvolacích námitek v žalobě a zdůraznil povahu správního řízení podle § 56 ZOPK. Jelikož krajský úřad žádosti žadatele částečně nevyhověl a zamítl ji, shledal krajský soud v této části nedostatek aktivní věcné legitimace žalobce.

[4] Krajský soud dále neshledal důvodnou námitku nesouladu rozsahu žádosti o výjimku a rozhodnutí krajského úřadu ve vztahu k době platnosti výjimky a výčtu zvláště chráněných druhů živočichů, tvrzené porušení dispoziční zásady totiž nemohlo zasáhnout do práv žalobce. Stejně tak nemohl žalobce brojit proti výroku I. rozhodnutí krajského úřadu, kterým byla žádost o výjimku částečně zamítnuta, jelikož nedošlo k zásahu do ochrany přírody a krajiny. Ve vztahu k námitce pozbytí autorizace k provádění biologického hodnocení podle ZOPK krajský soud konstatoval, že v době vypracování tohoto posouzení byl jeho zhotovitel doc. Farkač autorizovanou osobou, a proto krajský úřad ani žalovaný nepochybili, když z takového posouzení vycházeli. Námitka absence souhlasů vlastníků pozemků dotčených umístěním kompenzačních opatření se též dle krajského soudu nedotýkala práv žalobce na příznivé životní prostředí a na spravedlivý proces, navíc byla doslovným přepisem odvolací námitek. Žalobce ostatně ani neoznačil konkrétní kompenzační opatření, která by byla nedostatečná. Dle krajského soudu orgány ochrany přírody řádně a správně odůvodnily převahu veřejného zájmu na realizaci stavby nad veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny, přitom vycházely z aktuálních a relevantních podkladů, a tedy dospěly ke správnému závěru ohledně naplnění podmínek § 56 odst. 1 a 2 ZOPK. Požadavek žalobce na posouzení existence jiného uspokojivého řešení je v rozporu s rozsudkem NSS ze dne 27. 9. 2022, č. j. 6 As 17/2020-74, dle kterého není povinností orgánů ochrany přírody při rozhodování o výjimce posuzovat jiné alternativní trasy záměru.

[5] Dle krajského soudu žalobce neobjasnil, jak by mělo mít porušení některých podmínek závazného stanoviska EIA vliv na řízení o povolení výjimky podle § 56 ZOPK, nad to je možnost přezkumu tohoto závazného stanoviska v řízení o výjimce značně omezena. Námitku nedostatečného vypořádání odvolacích námitek žalovaným shledal krajský soud obecnou a obsahově shodnou s odvolací námitkou, přitom zdůraznil, že pouhý nesouhlas není právním argumentem. Ostatně žalobce ani ve vztahu k této námitce neuvedl, jak měly namítané nedostatky zasáhnout do jeho práv. Obecné námitky stran nepřiměřeně

pokračování

dlouhé doby platnosti výjimky a doby k realizaci náhradních opatření soud též neshledal důvodnými. Žalobce nesprávně zaměňuje časovou a věcnou působnost udělené výjimky, přičemž stanovená doba platnosti je dostatečná s ohledem na potřebu získání dalších povolení v územním a stavebním řízení. Požadavek funkčnosti kompenzačních opatření nejpozději při výstavbě záměru je v souladu s § 45i odst. 11 ZOPK. Krajský soud nepřisvědčil žalobci ani v námitce, že se žalovaný nezabýval nesplněním požadavku na žadatele o doplnění kvantifikace dotčených zvláště chráněných druhů živočichů. Naopak z rozhodnutí krajského úřadu lze seznat jeho úvahy a poznatky ohledně rozšíření jednotlivého chráněného druhu, u kterého byla výjimka povolena. Žalobce konkrétním způsobem netvrdil skutečnosti způsobilé zpochybnit aktuálnost a dostatečnost shromážděných podkladů zejména ohledně výskytu dalších druhů zvláště chráněných živočichů. Žalovaný dle krajského soudu správně nepřihlížel k posudku RNDr. Vlašina, neboť ten v posudku hodnotil rozhodnutí krajského úřadu po právní stránce namísto skutkového stavu, přičemž právní posouzení rozhodnutí znalci nepřísluší, a navíc znalec neprováděl žádný terénní průzkum. Konečně krajský soud neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a krajského úřadu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), na základě kterých požaduje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Předně (**první** kasační námitka) stěžovatel namítal, že krajský soud neprovedl „*některé z navržených důkazů*“, především výslech znalce RNDr. Vlašina, který je soudním znalcem v oboru ochrany přírody, a pomohl by objasnit skutkové otázky ohledně žádosti o výjimku. Konkrétně by se výslech týkal věcného posouzení biologického hodnocení (zásadního podkladu pro vydání rozhodnutí), druhů živočichů, které nemohou být záměrem ohroženy, a též dostatečnosti stanovených podmínek, doplnění kvantifikace druhů a zmírňujících opatření. Jelikož krajský soud neprovedení důkazů nedostatečně odůvodnil, napadený rozsudek je nepřezkoumatelný. Neprovedení důkazu znaleckým posudkem RNDr. Vlašina je současně vadou řízení mající vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Znalecký posudek obsahuje znaleckou doložku. Je povinností správních orgánů nepřihlídnout pouze k těm částem znaleckého posudku, které jsou právním hodnocením, a nikoliv k posudku jako celku. Dále zdůraznil povinnost krajského soudu provést dokazování správním spisem k územnímu řízení.

[8] Stěžovatel též namítal (**druhá** kasační námitka), že krajský soud nesprávně posoudil jeho aktivní věcnou legitimaci k některým žalobním námitkám. Nesouhlasil s krajským soudem, že řízení o výjimce není významným předstupněm územního řízení. Stěžovatel naopak považuje řízení o výjimce podle § 56 ZOPK za podkladové řízení, které stanovuje podmínky pro umístění staveb kompenzačních opatření. Jelikož krajský úřad částečně žádost o výjimku zamítl s odůvodněním, že ve vztahu k daným živočichům nedojde ke škodlivému zásahu, přičemž takový závěr učinily orgány ochrany přírody na základě nesprávně zjištěného skutkového stavu, je naopak aktivní legitimace stěžovatele dána. Stěžovatel uvedl, že nerozumí argumentaci krajského soudu o vyprázdnění smyslu účasti

environmentálních spolků v řízení o povolení výjimky, na tento výrok nahlížel jako na negativní předpojatost vůči spolkům na ochranu přírody a krajiny.

[9] Nesouhlasil (**třetí** kasační námitka) ani se závěrem krajského soudu o přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, jelikož na řadu konkrétních námitek (absence ústního jednání, porušení práv účastníků řízení, námitky vůči podkladům rozhodnutí, námitka druhotného ohrožení druhů, ohledně migrační studie atp.) správní orgány vůbec nereagovaly a těmito námitkami se nezabývaly. Žalovaný chybně požadoval, aby stěžovatel potvrdil své námitky z počátku správního řízení (před Krajským úřadem Středočeského kraje), tj. trval na nich, a aby je zopakoval v každé fázi řízení. Krajský soud se pak s posouzením žalovaného ztotožnil, stěžovatel naopak setrval na namítané nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správních orgánů.

[10] Dále se stěžovatel v kasační stížnosti vyjadřoval k jednotlivým žalobním námitkám. Nejříve (**čtvrtá** kasační námitka) setrval na tvrzení, že výjimka z ochrany zvláště chráněných druhů živočichů byla povolena pro jiný seznam druhů, než o jaký žádal žadatel, a došlo tak k porušení dispoziční zásady. Krajský soud tuto námitku vypořádal zcela nepatřičně. Stěžovatel byl přesvědčen, že v žalobě nesrovnalosti v počtu druhů zvláště chráněných živočichů jednoznačně popsal. Ostatně i tato skutečnost měla být předmětem výslechu znalce RNDr. Vlašina.

[11] Stěžovatel namítal (**pátá** kasační námitka), že RNDr. Vlašín nemusí být autorizovanou osobou, aby rozpoznal chyby a mezery v metodice – biologickém hodnocení. Doc. Farkač některé skupiny zvláště chráněných druhů živočichů vůbec nezkoumal. RNDr. Vlašín tak pouze upozornil na skutečnost, že původní podklad nesplňuje podmínky vyhlášky č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny (dále jen „vyhláška č. 142/2018“). Krajský soud zcela pominul fakt, že doplnění – aktualizace – biologického hodnocení byla vypracována za účinnosti citované vyhlášky. Krajský soud měl konstatovat, zda jsou nedostatky zjištěné RNDr. Vlašínem relevantní. Podle stěžovatele bylo navíc doplnění početnosti zvláště chráněných druhů živočichů provedeno „od stolu“ bez terénního výzkumu, a proto je zcela nedostatečné.

[12] Ve vztahu k žalobní námitce č. 3 – absence souhlasů vlastníků pozemků s umístěním náhradních opatření – byl stěžovatel přesvědčen, že krajský soud tuto námitku nesprávně právně posoudil, a odkázal na odůvodnění této žalobní námitky (**šestá** kasační námitka).

[13] Krajský soud se vůbec nezabýval námitkou, že závazné stanovisko EIA pozbylo v průběhu řízení platnost a tato nebyla doposud prodloužena (**sedmá** kasační námitka).

[14] Ve vztahu k žalobní námitce č. 5, tj. že žádost neprokazuje splnění podmínek závazného stanoviska EIA, stěžovatel pouze odkázal na příslušnou část žaloby a uvedl, že krajský soud tuto námitku posoudil nesprávně (**osmá** kasační námitka).

[15] Stěžovatel (**devátá** kasační námitka) nerozuměl argumentaci krajského soudu o obecnosti žalobní námitky stran chybějícího vymezení předmětu řízení na jeho počátku. Žádost o výjimku neobsahovala konkrétní výčet zvláště chráněných druhů živočichů, pro něž žadatel výjimku požadoval. Namítal též pochybení krajského úřadu, který ve svém

pokračování

rozhodnutí neoznačil žádost žadatele a datum zahájení správního řízení. Krajský soud na tuto námitku vůbec nereagoval, nevypořádal se ani s nesouhlasem stěžovatele se zamítnutím žádosti. Stěžovatel zopakoval, že je přesvědčen, že není-li výjimka vydána pro všechny zasažené zvláště chráněné druhy živočichů, je nepochybně dotčeno jeho právo na příznivé životní prostředí.

[16] Doba platnosti výjimky byla stanovena jako příliš dlouhá a nejasná, nelze ji vázat na platnost jiného správního rozhodnutí „*klouzavým způsobem*“, dálnice se ostatně staví mnohdy i desítky let. Desetiletá platnost výjimky je neodůvodněně dlouhá a v rozporu se zájmem na ochraně přírody a krajiny, za tuto dobu se biologické podmínky diametrálně změnil. Krajský soud vůbec neodůvodnil svůj názor o přiměřenosti doby platnosti výjimky. Zároveň stěžovatel zdůraznil, že kompenzační opatření musí být funkční před realizací samotného záměru (**desátá** kasační námitka).

[17] Doplnění kvantifikace druhů doc. Farkačem bylo nedostatečné (**jedenáctá** kasační námitka), některé druhy živočichů nebyly vůbec zkoumány. Posudky doc. Farkače jsou dle stěžovatele kvalitativními, a nikoliv kvantitativními. Krajský soud vůbec nepřihlédl ke skutečnosti, že podklady doc. Farkače nesplňují podmínky vyhlášky č. 142/2018, ani ke stěžovatelem odkazovanému rozsudku NSS ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 As 213/2019-110.

[18] Stěžovatel označil (**dvanáctá** kasační námitka) vypořádání žalobní námitky týkající se nedostatečnosti a zastaralosti podkladových průzkumů za nepřezkoumatelné, jelikož krajský soud stroze shledal vypořádání námitek žalovaným za plně dostačující a správné a pro stručnost na něj odkázal. Stěžovatel citoval nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 10. 2006, sp. zn. I. ÚS 74/06, ze kterého vyplývá, že soudy mají povinnost vypořádat se se vším, co účastníci řízení tvrdí, má-li to vztah k projednávané věci. Pokud toto neučiní, jde o závažnou vadu řízení zasahující do práva na spravedlivý proces a na soudní ochranu.

[19] Krajský soud nesprávně odmítl nakládat s posudkem RNDr. Vlašína jako se znaleckým posudkem, jelikož obsahoval nepřípustné právní hodnocení. Zároveň stěžovatel zopakoval, že jestliže posudek obsahoval části, které byly právním hodnocením, měly správní orgány i krajský soud nepřihlédnout jen k těmto částem, nikoliv k posudku jako celku. Též znovu zdůraznil absenci terénního průzkumu při doplnění kvantifikace druhů ze strany doc. Farkače. V této části také stěžovatel navrhl provedení důkazu výslechem znalce RNDr. Vlašína, který krajský soud zamítl (**třináctá** kasační námitka).

[20] Ve vztahu k žalobní námitce č. 11, tj. nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a krajského úřadu, stěžovatel pouze odkázal na příslušnou část žaloby a kasační stížnosti stran namítané nepřezkoumatelnosti, přitom konstatoval, že krajský soud tuto námitku posoudil nesprávně (**čtrnáctá** kasační námitka).

[21] Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Stěžovatel pouze opakuje odvolací a žalobní námitky, proto žalovaný odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Zdůraznil, že stěžovatel se již ve správním řízení omezil pouze na řešení procesních otázek a kvalitu odůvodnění správního rozhodnutí, avšak sám relevantně nezpochybnil zjištěný skutkový stav. Posudek RNDr. Vlašína nelze po formální ani po obsahové stránce považovat za znalecký posudek.

[22] Osoba zúčastněná na řízení ve svém rozsáhlém vyjádření reagovala na jednotlivé kasační námitky a uvedla, že kasační námitky jsou ve většině případů obecné (bez podrobnější argumentace) a pouze opakují námitky vznesené v dřívějším řízení o žalobě a o výjimce, aniž by reagovaly na napadený rozsudek. Uplatněné kasační námitky jsou spíše formální a místy se v kasační stížnosti opakují. Osoba zúčastněná na řízení se ve své podstatě ztotožnila s posouzením krajského soudu, a proto navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[23] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[24] Kasační stížnost není důvodná.

[25] Nejvyšší správní soud předesílá, že napadený rozsudek vyhlásil krajský soud ve stejný den jako další dva rozsudky č. j. 57 A 65/2022-107 a č. j. 57 A 85/2022-376, přičemž všechny tyto tři rozsudky se týkají přezkumu rozhodnutí o výjimce podle § 56 ZOPK k realizaci záměrů souvisejících se stavbou dálnice D3. Proti napadenému a dvěma citovaným rozsudkům podal nyní stěžovatel kasační stížnosti, které jsou svým obsahem podobné, místy shodné. O kasační stížnosti téhož stěžovatele a dalšího stěžovatele (tamního druhého žalobce – spolek Děti Země) proti rozsudku č. j. 57 A 65/2022-107 již kasační soud rozhodl rozsudkem ze dne 30. 9. 2024, č. j. 5 As 292/2023-62. Nejvyšší správní soud proto z tohoto rozsudku v rámci věcného posouzení nyní projednávané věci vycházel a v podrobnostech na něj odkazuje.

[26] K **první** kasační námitce – neprovedení důkazů krajským soudem a nedostatečnému odůvodnění jejich neprovedení – kasační soud předesílá, že neshledal pochybení krajského soudu, který v napadeném rozsudku zamítnutí důkazních návrhů stěžovatele odůvodnil, a ve vztahu ke každému důkazu zvlášť uvedl, proč jej považoval za nadbytečný (viz body 15. a 16. napadeného rozsudku; k povinnosti odůvodnit neprovedení důkazů srov. rozsudky NSS ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS, nebo nověji ze dne 22. 7. 2022, č. j. 10 Ads 303/2020-52, odst. [17], nebo ze dne 16. 8. 2022, č. j. 9 As 206/2020-46, odst. [31]). Stěžovatel konkrétně rozporuje neprovedení jím navržených důkazů, a sice výsledku znalce RNDr. Vlašina a spisu k územnímu řízení. Stran výsledku RNDr. Vlašina a provedení důkazu jeho posudkem krajský soud uvedl, že znalecký posudek je obsahem správního spisu a výslech RNDr. Vlašina není způsobilý zpochybnit skutkový stav zjištěný během správního řízení. Krajský soud tedy nepochybil, když se nezabýval právě posudkem a výsledkem RNDr. Vlašina. Ohledně neprovedení důkazu správním spisem k územnímu řízení též kasační soud neshledal žádné pochybení krajského soudu, stěžovatel ostatně v žalobě, ani při ústním jednání, neoznačil listiny ze správního spisu, které považoval za relevantní. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že územní řízení má odlišný předmět řízení od řízení o povolení výjimky podle § 56 ZOPK, závěry z územního řízení proto nelze bez dalšího zohlednit v řízení o povolení výjimky. Nejvyšší správní soud se tedy s odůvodněním

pokračování

krajského soudu ztotožňuje a ze stejných důvodů neprovedl jako důkazy posudky RNDr. Vlašina zaslané společně s kasační stížností, ani jeho výslechy.

[27] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem a též se závěry vyplývajícími z rozsudku č. j. 5 As 292/2023-62 ve vztahu ke **druhé** kasační námitce neshledal, že by stěžovateli skutečně svědčila aktivní legitimace k uplatnění žalobní námitky vztahující se k zamítavému výroku o části žádosti, jelikož právě zamítnutí žádosti není způsobilé zasáhnout do veřejných subjektivních práv stěžovatele. Orgány ochrany přírody nepovolením výjimky shledaly, že nebyl předpoklad negativního vlivu daného záměru na zvláště chráněné druhy živočichů. Ti byli ve zkoumaném území pouze pozorováni při přeletu, nenacházela se zde jejich hnízdiště atp. U těchto druhů živočichů nadále platí přísnější ochrana, než která by platila v případě povolení výjimky podle § 56 ZOPK. Argumentace stěžovatele je v tomto ohledu absurdní, domáhá se totiž, aby orgány ochrany přírody výjimku udělily i ve vztahu k těmto živočichům, tj. došlo by ke snížení jejich ochrany, což je v přímém rozporu s činností stěžovatele. Ačkoliv krajský soud uvedl, že „řízení o výjimce dle § 56 ZOPK je zpravidla předstupněm řízení o umístění stavby, resp. řízení o povolení stavby“, nikterak tím nesnižoval význam řízení o povolení výjimky, z napadeného rozsudku ostatně ani závěr o bezvýznamnosti takového řízení neplyne. Na druhou stranu kasační soud souhlasí se stěžovatelem, že konstatování krajského soudu o vyprázdnění smyslu postavení spolků v řízení nebylo pro posouzení věci relevantní, ani na místě. Nejvyšší správní soud však nemá za to, že by byl krajský soud vůči spolkům na ochranu přírody a krajiny předpojatý, ani takový postoj nevyplývá z napadeného rozsudku. Na tom nemůže ničeho změnit ani strohé vypořádání obecných námitek stěžovatele.

[28] **Třetí** kasační námitka – stěžovatel správně uvádí, že mu žádný právní předpis neukládá povinnost setrvat na námitkách uplatněných v dřívějším průběhu správního řízení, zároveň kasační soud souhlasí s krajským soudem, že stěžovatel pomíjí vývoj nynějšího správního řízení. Původně řízení ve věci vedl jiný správní orgán (Krajský úřad Středočeského kraje), než který následně vydal rozhodnutí ve věci. Navíc bylo první rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje ve věci žalovaným zrušeno a věc byla krajskému úřadu vrácena. Následně krajský úřad znovu rozhodl a proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel rozsáhlé odvolání. Orgány ochrany přírody nepochybily, když se výslovně vypořádaly s námitkami uplatněnými až ve fázi řízení po zrušujícím rozhodnutí žalovaného. Skutečně se jeví jako logický závěr, že správní orgány mohly mít za to, že stěžovatel již na svých dříve uplatněných námitkách netrvá, jelikož v rámci správního řízení se opakovaně vyjadřoval a žadatel doplňoval podklady žádosti. Zároveň stěžovatel mohl alespoň v obecné rovině dříve uplatněné námitky znovu uplatnit, tím spíše za situace, když podal rozsáhlé odvolání. Jelikož tak neučinil, nelze orgánům ochrany přírody vyčítat, že měly za to, že stěžovatel dále na těchto námitkách netrvá. Nepochybil tedy ani krajský soud, pokud shledal rozhodnutí žalovaného i krajského úřadu přezkoumatelnými, a to i přes absenci vypořádání některých dříve uplatněných námitek (viz odst. [55] rozsudku č. j. 5 As 292/2023-62).

[29] Důvodnou Nejvyšší správní soud neshledal ani námitku porušení dispoziční zásady orgány ochrany přírody (**čtvrtá** kasační námitka). Ačkoliv lze souhlasit se stěžovatelem, že ze žádosti o povolení výjimky ze dne 22. 8. 2018 přímo nevyplývá, pro které druhy zvláště chráněných živočichů žadatel výjimku požadoval, z příloh k této žádosti již lze bezpečně jednotlivé druhy živočichů rozeznat (viz Soupis kompenzačních opatření, květen a červenec 2018). Všechny tam uvedené druhy živočichů pak byly předmětem rozhodnutí krajského

úřadu č. j. PK-ŽP/20837/21, přičemž počet a názvy druhů uvedených v přílohách k žádosti a v rozhodnutí jsou totožné. Orgány ochrany přírody tedy nepochybily a vydaly rozhodnutí, která jednoznačně a nepochybně odpovídají druhům živočichů vymezeným v žádosti. Kasační soud proto uzavírá, že k porušení dispoziční zásady nedošlo.

[30] Stran **páté** kasační námitky (náležitosti biologického hodnocení a doplnění kvantifikace druhů) Nejvyšší správní soud předesílá, že její posouzení úzce souvisí s **jedenáctou** kasační námitkou (nedostatečné doplnění kvantifikace druhů), a proto se jimi bude zabývat společně. Již orgány ochrany přírody, ale též i krajský soud, stěžovateli objasnily, že uplatněné námitky (včetně odvolacích či žalobních) musí být dostatečně konkrétní. Jelikož orgány ochrany přírody ani krajský soud ke znaleckému posudku RNDr. Vlašína správně nepřihlížely, pak chtěl-li stěžovatel učinit obsahem svých odvolacích či žalobních námitek některé závěry z tohoto posudku, bylo jeho povinností učinit tak přímo v textu vlastní námitky. Jeho obecný odkaz na chyby v metodice nelze považovat za dostatečně konkrétní námitku (viz odst. [57] rozsudku č. j. 5 As 292/2023-62). Ve vztahu k náležitostem posudků doc. Farkače a splnění náležitostí vyhlášky č. 142/2018 se kasační soud ztotožňuje s posouzením krajského soudu v bodech 87. a 88. napadeného rozsudku. Původní biologické hodnocení zpracoval doc. Farkač v letech 2015 a 2016, jeho doplňky v únoru roku 2018, v květnu a červenci téhož roku (plán kompenzačních opatření) a další aktualizaci kompenzačních opatření následně zpracoval v červnu roku 2019. Podle § 8 citované vyhlášky se její ustanovení použijí mimo jiné pro hodnocení vlivu zásahu na chráněné zájmy, jejichž zpracování bylo zahájeno po dni nabytí účinnosti této vyhlášky (vyhláška byla účinná ode dne 1. 8. 2018, pozn. NSS). V projednávané věci zpracoval doc. Farkač biologické hodnocení a jeho aktualizaci přede dnem nabytí účinnosti vyhlášky č. 142/2018, a tedy nebylo jeho povinností dodržet její požadavky ohledně náležitostí posudku. Krajský úřad též konstatoval, že ačkoliv nebyla aktualizace biologického hodnocení z roku 2019 vypracována dle citované vyhlášky, lze ji považovat za plnohodnotný podklad pro rozhodnutí. Zároveň považoval žalovaný i krajský soud obsah biologického hodnocení za dostatečný. Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením ztotožňuje, ostatně stěžovatel konkrétně neuvedl, v čem aktualizace biologického hodnocení z roku 2019 nesplňuje požadavky citované vyhlášky.

[31] Ve vztahu k nedostatečnému doplnění kvantifikace druhů (tzv. „od stolu“) kasační soud uvádí, že doc. Farkač vycházel při vypracování doplnění ze svých dřívějších podkladů, a tedy nebylo nezbytně nutné provádět další terénní práce a průzkumy. Na tuto skutečnost, že znalec nemusí vždy provádět terénní práce pro účely zhodnocení posuzovaného území, ostatně poukazuje sám stěžovatel v kasační stížnosti. Zároveň doc. Farkač (tehdy autorizovaná osoba podle ZOPK, pozn. NSS) v rámci vlastního posouzení výskytu zvláště chráněných druhů živočichů zkoumal pouze ty, u kterých hrozil, tj. nebylo možné vyloučit, negativní vliv stavby. Jelikož dospěl k závěru, že na určité druhy živočichů skutečně nemůže mít stavba dálničního přivaděče negativní vliv, pak nemohly a neměly být tyto druhy živočichů předmětem žádosti o výjimku, a tedy se těmito druhy dále nemusel zabývat v odborném hodnocení. K tomu kasační soud zdůrazňuje, že řízení o povolení výjimky podle § 56 ZOPK je řízením návrhovým, kdy správní orgán je vázán rozsahem žádosti (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 17/2020-74, odst. [42]); výše ostatně Nejvyšší správní soud neshledal ani překročení dispoziční zásady orgány ochrany přírody. Stěžovatelem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 213/2019-110 na projednávanou věc nedopadá, jelikož tamní krajský soud znalecký posudek bez řádného odůvodnění neprovedl

pokračování

jako důkaz. Krajský soud však v napadeném rozsudku odůvodnil, z jakých důvodů považoval znalecký posudek za nadbytečný (viz též odst. [26] tohoto rozsudku). Dle názoru Nejvyššího správního soudu tak není vadou, vycházela-li autorizovaná osoba podle ZOPK z vlastních dříve získaných podkladů, které jí umožňovaly doplnit informace o četnosti výskytu zvláště chráněných druhů živočichů vyskytujících se na zkoumaném území, a nebylo-li tedy nutné provádět další doplňující terénní průzkum (srov. rozsudek č. j. 5 As 292/2023-62, odst. [62] a [63]).

[32] **Sedmou** kasační námitkou stěžovatel namítá, že krajský soud se nezabýval námitkou, že závazné stanovisko EIA pozbylo v průběhu řízení platnost, která nebyla doposud prodloužena. Kasační soud přisvědčuje stěžovateli, že krajský soud se výslovně námitkou o uplynutí platnosti stanoviska EIA nezabýval, avšak dle názoru Nejvyššího správního soudu se nejedná o vadu mající vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Předně stěžovatel vymezil tuto kasační námitku pouze jednou větou – velmi obecně. Vůbec nekonkretizoval, jaký by měl uvedený nedostatek vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Zároveň se krajský soud zabýval vztahem řízení podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, a řízení o povolení výjimky podle § 56 ZOPK. Implicitně z napadeného rozsudku též vyplývá, že po uplynutí platnosti závazného stanoviska EIA není třeba jej aktualizovat pro účely řízení o povolení výjimky za zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů (k povinnosti řádného odůvodnění, resp. vystavení argumentačního celku srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, a ze dne 14. 8. 2019, sp. zn. II. ÚS 222/18, obdobně rozsudky NSS ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38, odst. [16], nebo ze dne 30. 3. 2023, č. j. 9 As 123/2022-55, odst. [12]).

[33] Stěžovatel namítá (**devátá** kasační námitka), že krajský soud vůbec nereagoval na námitku, že krajský úřad v rozhodnutí o výjimce neoznačil den podání žádosti žadatele a datum zahájení správního řízení. Dále stěžovatel znovu zdůraznil, že žádost o výjimku neobsahovala konkrétní výčet zvláště chráněných druhů živočichů, pro něž žadatel výjimku požadoval, a proto nepochybuje o dotčení svého práva na příznivé životní prostředí. Nejvyšší správní soud přisvědčuje stěžovateli, že krajský soud formálně vzato na námitku absence označení (časové) žádosti nereagoval. Dle kasačního soudu se však vzhledem k dále uvedenému nejedná o vadu mající vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud má za to, že z rozhodnutí krajského úřadu i žalovaného (str. 11 a 12 rozhodnutí žalovaného) jasně a bez důvodných pochybností vyplývá, co bylo předmětem správního řízení a o jaké žádosti orgány ochrany přírody rozhodovaly. Stejně tak je z rozhodnutí krajského úřadu zřejmý obsah žádosti a které právní předpisy orgán ochrany přírody aplikoval. Zároveň z postupu stěžovatele ve správním řízení jednoznačně plyne, že si byl vědom, jaká žádost a z kterého data byla předmětem správního řízení. Stěžovatel konečně ani netvrdil, že by mu formální pochybení nějakým způsobem znemožnilo účinnou obranu vůči rozhodnutí krajského úřadu, žalovaného nebo krajského soudu, a tedy neunesl břemeno tvrzení stran zásahu do jeho procesních práv.

[34] Kasační soud neshledal, že by krajský soud nereagoval na námitku, že pro všechny zvláště chráněné druhy živočichů, do jejichž ochrany by mohlo být zasahováno, musí být udělena výjimka. Byť není tato námitka vypořádána v části rozsudku „IV. 6 Námitka rozporu s § 45 a § 68 odst. 2 správního řádu“ (týkající se šesté žalobní námitky, pozn. NSS), krajský soud se jí zabýval v bodech 54. a násl. napadeného rozsudku. Další částí kasační námitky

(konkretizace výčtu druhů živočichů v žádosti o výjimku a porušení dispoziční zásady orgány ochrany přírody) se již kasační soud zabýval výše (viz odst. [29] a [31] tohoto rozsudku).

[35] Nejvyšší správní soud ve vztahu k délce platnosti výjimky (**desátá** kasační námitka) uvádí, by na ni bylo obecně možné nahlížet jako na dlouhou. Vzhledem ke konkrétním okolnostem nyní projednávané věci, že dlouhý časový úsek je potřebný k získání všech povolení potřebných pro realizaci stavby dálnice D3, však nelze dobu deseti let považovat za nepřiměřenou. Především kasační soud zdůrazňuje, že stavba dálnice D3 a s ní spojená stavba přivaděče je strategicky významnou stavbou s mezinárodním přesahem, navíc je již část této dálnice v provozu (srov. rozsudek NSS č. j. 5 As 292/2023-62, odst. [60]). Jelikož lze oprávněně očekávat delší časový horizont provádění stavby, je nutné zajistit, aby výjimka byla platná po dostatečně dlouhý časový úsek, a rozhodování o ní se tak nestalo bezúčelné. Ostatně, vedou-li již orgány ochrany přírody řízení o výjimce podle § 56 ZOPK, jeví se jako zcela logické, aby délka platnosti výjimky umožnila naplnit její účel – následnou realizaci a provozování dané stavby. Na případnou změnu poměrů – ohrožení jiných zvláště chráněných druhů živočichů, než pro které byla výjimka povolena – je nutné reagovat podáním nové žádosti. Kasační soud je též toho názoru, že krajský soud i žalovaný přezkoumatelným způsobem zdůvodnili, proč shledali dobu platnosti výjimky přiměřenou, a to právě z důvodu naplnění jejího účelu.

[36] Stěžovatel namítá (**dvanáctá** kasační námitka), že krajský soud se nedostatečně a nepřezkoumatelně vypořádal se žalobními námitkami stran nedostatečnosti a zastaralosti biologických průzkumů. Nejvyšší správní soud považuje vypořádání této žalobní námítky za přezkoumatelné. Stěžovatel především opomíjí skutečnost, že žalobní námitka byla téměř totožná s odvolací námitkou. Krajský soud za této situace správně odkázal na posouzení žalovaného a ztotožnil se s ním. Kasační soud opakovaně dospěl k závěru, že pokud je rozhodnutí správního orgánu řádně odůvodněno a shodují-li se odvolací námitky se žalobními, může si krajský soud správné závěry správního orgánu osvojit (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS, nebo nověji ze dne 19. 7. 2023, č. j. 1 Afs 111/2022-30, odst. [14], a ze dne 3. 11. 2023, č. j. 8 As 68/2022-52, odst. [24]). Odkaz krajského soudu na vypořádání odvolací námítky žalovaným je tedy plně v souladu s citovanou judikaturou, ostatně by nebylo účelné vyžadovat po krajských soudech, aby argumentaci žalovaného převzaly a zopakovaly, avšak svými slovy. Stěžovatelem odkazovaný nálezný Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 74/06 na projednávanou věc nedopadá, jelikož v tamním soudním řízení soudy na námitky účastníka řízení nereagovaly vůbec. Jak již kasační soud výše konstatoval, krajský soud se v napadeném rozsudku žalobní námitkou zabýval. Krajský soud nadto uvedl, že stěžovatel měl v žalobě reagovat na rozhodnutí žalovaného, a sice tvrdit skutečnosti a označit důkazy podporující jeho tvrzení, že biologické průzkumy nejsou aktuální. Ani v kasační stížnosti stěžovatel neuvedl nic konkrétního, pouze obecně poukázal na nedostatečné právní posouzení žalobní námítky krajským soudem. Zároveň vůbec netvrdí, jak by mělo jím namítané pochybení zasáhnout do jeho veřejných subjektivních práv.

[37] K nakládání s posudkem RNDr. Vlašina krajským soudem (**třináctá** kasační námitka) Nejvyšší správní soud předepisuje, že důvodem, proč se krajský soud nezabýval znaleckým posudkem RNDr. Vlašina, bylo skutečně v posudku nepřipustně obsažené právní hodnocení. Na tom nemohla nic změnit ani skutečnost, že posudek obsahoval i věcné

pokračování

hodnocení. Orgány ochrany přírody a následně krajský soud tak správně k takovému posudku nepřihlížely. Krajský soud neprovedl důkaz výsledkem RNDr. Vlašina a jeho posudkem pro nadbytečnost. Ze stejného důvodu, tj. pro nadbytečnost, neprovedl ani Nejvyšší správní soud výslech svědka RNDr. Vlašina a důkaz jeho dalšími posudky (viz odst. [26] tohoto rozsudku). Námitkami souvisejícími s neprovedením terénního průzkumu při kvantifikaci druhů se kasační soud zabýval již výše (viz odst. [31] tohoto rozsudku).

[38] Nejvyšší správní soud závěrem doplňuje, že se kasačními námitkami **šest, osm a čtrnáct** věcně nezabýval. Stěžovatel v těchto námitkách pouze obecně uvedl, že nesouhlasí s jejich vypořádáním krajským soudem, a odkázal na námitky uplatněné v žalobě. Tyto námitky jsou ve smyslu judikatury nepřijatelné (srov. usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS, odst. [7] a [12], nebo též rozsudek ze dne 26. 7. 2023, č. j. 1 Azs 78/2023-35, odst. [31]), jelikož stěžovatel nikterak nereaguje na argumentaci krajského soudu a nepolemizuje s jeho závěry.

IV. Závěr a náklady řízení

[39] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[40] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému nevznikly náklady nad rámec úřední činnosti.

[41] Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Kasační soud osobě zúčastněné na řízení neukládal žádné povinnosti, v souvislosti s jejichž plněním by jí vznikly nějaké náklady. Přiznání náhrady jiných nákladů řízení z důvodů zvláštního zřetele hodných osoba zúčastněná na řízení nenavrhla.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. června 2025

JUDr. Radan Malík
předseda senátu